

livých škol kriminologických a podmínky úspěšného potírání zločinnosti, a první prezident Nejvyššího soudu dr. August Popelka, jenž v anglickém proslovu naznačil vyhlídky reformních snah v trestním právu, jmenovitě pokud souvisejí s kvalifikací soudců a zpopularisováním reformních snah.

Vlastní práce sjezdové byly rozděleny mezi čtyři sekce, z nichž první věnována zákonodárství, druhá správě, třetí prevenci a čtvrtá mládežství; každé z těchto sekcí bylo předloženo po třech otázkách. Celkem se sešlo 109 referátů.

Debate o každé otázce byla zahájena stručným přehledem podaných referátů k této otázce se zaujetím vlastního kritického postoje, jež podal generální zpravodaj, určený Mezinárodní komisí pro trestní právo a vězeňství.

Z přehledu otázek jednotlivých sekcí je vidno, kolik je ještě nesnadných problémů v oboru trestního práva a vězeňství. Kongresu podařilo se šťastně všechny tyto otázky rozřešiti, až na jednu, totiž třetí otázku první sekce. Poněvadž resoluce k jednotlivým otázkám, na nichž se sjezd jednomyslně usnesl, jsou příliš dlouhé, nebudeme je citovati (viz však Časopis pro právní a státní vědu, roč. XIII., str. 245—250, kde podrobně jsou citovány).

Třetí otázka první sekce, o níž kongres nedospěl k žádnému rozhodnutí a jež odkázána byla kongresu příštímu, zněla: »Mají-li býti odstraněny různé druhy trestů na svobodě určitého trvání a mají-li býti nahrazeny jediným trestem?« Pro případ kladné odpovědi dodána ještě otázka, jak zorganizovati tento jediný trest: specialisace trestních ústavů podle stupně trestného činu nebo podle schopnosti odsouzeného; ústavy zemědělské nebo smíšené atd.

Příčina, proč tento kongres nedospěl k rozhodnutí zmíněné otázky, tkví jak máme za to, nejen ve vnější okolnosti, jako zvláště v nedostatku času, nýbrž i ve vnitřní nepřipravenosti celého problému, jež zračila se nejlépe v referátech k této otázce podaných. Je velmi těžko řešiti tuto otázku, poněvadž dotýká se zásadně samých základů trestního práva; lze ji řešiti jenom tenkrát, budou-li uspokojivě vyjasněny ony hlubší vztahy, t. j. třeba si předem ujasniti cíl, který jednotlivá zákonodárství sledují svým trestním systemem. To je již ale otázka jiná, jež vymyká se z rámce našeho stručného referátu.

Debaty v jednotlivých sekcích byly na vysoké úrovni a též uspořádáním společenských styků po dobu kongresu přispělo pořadatelstvo k tomu, že vynikající pracovníci v trestním právu, vězeňství a péči o mládež osobně se poznali, navázavše tak mezi sebou styky, jež jistě v dohledné době povedou k dalšímu rozvoji těchto odvětví zákonodárství i správy u nás.

Erich Olšar.

Literatura

Masaryk, Staatsmann und Denker. — Orbis Verlag, Prag, 1930, 89. Stran 250. — Kniha jest soubor studií o Masarykovi v německém jazyku, vydaných k letošnímu jubileu. Články nejsou stejné kvality, vedle skutečně velmi hodnotných (Krofta, Hromádka, Prohaska), jsou i maličké, skoro směšné. Úvodní studie Šaldova (Masaryks Persönlichkeit) jest analytická essay, pro cizince, který nezná Masarykovu osobnost, asi příliš obecná, a proto málo informativní. Následuje článek Benešův (Begegnung mit Masaryk), pak velice dobrý článek Kroftův (Masaryk und unser politisches Programm), kde se líčí vývoj M. od loyálního stanoviska k Rakousku až k jeho revoluční činnosti. Pojednání

Šrobárovo (M. und die Slovaken) jest přeloženo do bídne němčiny, Křepkův článek (Der erfolgreichste Politiker Zentraleuropas) jest psán v patetickém úvodníkovém slohu žurnalistů staré školy. Článek Szerenyiho (M. und die Magyaren) líčí vlastně vliv Masarykovy osobnosti na Maďary v naší republice. Velmi kritický jest článek Hromádkův (Im Kampfe um die Religion), stejně i Kozákův (Der Philosoph). Následuje studie Rádlova (Philosophie der tschechischen Geschichte) a málo výrazně psané pojednání Foustkovo (Der Soziologe des Lebens). Pro právníky jsou ještě zajímavé články: M. und das russische Problem od P. N. Miljukova, M. und die Südslaven od Dragutina Prohasky, nejasně psaný článek M. und der polnische Messianismus od W. na Kozłowského, M. und der französische Geist od Louis Eisenmanna, M. und England od W. Seton—Watson a Der Journalist od Jana Herbeny. Kniha jest ukončena syntetickou studií Mágrovou M. und das europäische Denken. — Na první straně knihy jest obraz presidenta, sedícího v knihovně.

Dr. Čákrť.

Dr. Ludwig Adamovich: Grundriss des tschechoslowakischen Staatsrechtes. — Vídeň, 1920. Nákladem rak. státní tiskárny, stran 517, cena neudána. — Bývalý profesor pražské německé university přináší pod titulem, shora označeným, na mezinárodní forum nesporně dílo velkého rozsahu, svědčící o skutečném a bedlivém studiu československých poměrů. Ve stručné recenzi zaslouží zmínky především již celkové pojetí předmětu spisovatelova, zračící se v pojmenování »státní právo« a vysvětlující rozsah díla. Pod pojem tento zahrnuje totiž autor jednak právo ústavní, jednak právo správní. Tomuto autorovu pojetí nelze upřít praktického významu, uvážíme-li, že vskutku existuje řada institutů, u nichž může býti sporno, zda náležejí právu ústavnímu či správnímu. Problém tím však vyřešen není, běheme-li v úvahu, že v systematice právních věd těžko bude možno dnešní beztak již velmi rozsáhlé obory práva ústavního i správního sloučiti v disciplínu jednu. Pro účel však, jež autor sledoval, t. j. poskytnouti interesované veřejnosti, zejména universitním posluchačům, spolehlivou příručku platného stavu československého státního zřízení i jeho správy, možno autorovu basi jen vítati. Tato široká base jest pak také příčinou toho, že autor může se omeziti jen na přehledný výklad příslušných norem, předepisuje pouze na počátku každé kapitoly údaj o hlavní literatuře, psané jazykem německým. Nemůže býti proto výtkou naše konstatování, že hloubkou stále nepředstiženo zůstává, pokud jde o ústavněprávní část, známé dílo Weyrovo (Soustava čsl. práva státního), které také spisovatel, jedině z české literatury, výslovně jménem uvádí (str. 28).

V podrobnostech sleduje dílo Adamichovo celkem obvyklé systémy: právo ústavní obsaženo jest v díle prvním, nazvaném »Allgemeiner Teil« (str. 30—263), zahrnuta jest sem však i t. zv. všeobecná část práva správního a správní řízení. Zvláštní část práva správního vyplňuje pak díl druhý (Besonderer Teil, str. 268—505).

Ke cti autorově jest uvést, že se snažil podati dílo vskutku objektivní, oproštěné vlivů politických. Až na zcela malé výjimky (na př. jazykové právo) vyhýbá se vůbec kritice popisovaného právního řádu. Zejména dovedl objektivně promluvit i o vzniku československého státu samého, v němž ovšem spatřuje, podobně i jako někteří vědci čeští, stát zcela nový, nemající se starým českým státem jiné souvislosti než národně-politické. Hledisko toto ostatně ke značné naší škodě se projevilo plně i na fóru mezinárodním, přes to, že právní zánik starého českého státu i přes tvrdošíjnou rakouskou centralisaci není ani zdaleka faktem nesporným.

V díle Adamovichově lze nalézt přesné a správné poučení o všech otázkách našeho veřejného zřízení a v nedostatku pomůcek českých bude k němu jistě i s české strany hojně saháno.

—jkt—